

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ ๑๒/๒๕๖๙

เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่าง
ผู้ใช้บริการของระบบที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน
(Systemically Important Retail Payment Systems : SIRPS)

๑. เหตุผลในการออกประกาศ

ด้วยระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (Systemically Important Retail Payment Systems : SIRPS)^๑ เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจ ช่วยให้การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐมีประสิทธิภาพและปลอดภัย และมีส่วนสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น การให้บริการระบบดังกล่าว จึงต้องมีการดูแลความเสี่ยงเชิงระบบ (systemic risk)^๒ เพื่อให้ระบบมีเสถียรภาพ มีความมั่นคงปลอดภัย และมีการดำเนินการโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณะและผู้มีส่วนได้เสียอย่างครบถ้วน เปิดกว้างให้ผู้ใช้บริการของระบบที่มีความพร้อมและคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดสามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวได้อย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ และมีการดูแลการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้บริการจากผู้ให้บริการของระบบให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หลักการดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการแข่งขันและการพัฒนาบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพและความหลากหลายด้วยต้นทุนที่เหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินให้มีความยั่งยืน อันจะส่งผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการ และการรักษาเสถียรภาพของระบบการชำระเงินโดยรวม

ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องยกระดับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ให้เข้มงวดขึ้นกว่าระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับทั่วไป ประกาศฉบับนี้จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบภายใต้การกำกับที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ถือปฏิบัติเพิ่มเติมใน ๓ ด้าน คือ (๑) ด้านธรรมาภิบาล (๒) ด้านการบริหารความเสี่ยง

^๑ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การประเมินระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (Systemically Important Retail Payment Systems: SIRPS) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่เข้าลักษณะใดจะเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) โดยมีการประกาศรายชื่อของระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ตามประกาศดังกล่าว

^๒ ความเสี่ยงเชิงระบบ (systemic risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากผู้ให้บริการของระบบรายใดรายหนึ่งเกิดปัญหาในการดำเนินงานหรือไม่สามารถชำระคืนได้เนื่องจากการขาดสภาพคล่องหรือมีปัญหาด้านฐานะการเงิน จนกระทบต่อผู้ใช้บริการของระบบรายอื่นในการชำระคืนต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ และอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการชำระเงินและระบบการเงินโดยรวม

และความปลอดภัย และ (๓) ด้านการคุ้มครองและส่งเสริมการแข่งขันของผู้ใช้บริการของระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) มีการดำเนินงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ดี มีการกำกับดูแลและบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมเพียงพอ สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง มีการดูแลให้ผู้ใช้บริการของระบบที่มีความพร้อมและคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดสามารถเข้าถึงบริการโครงสร้างพื้นฐานได้ ตลอดจนมีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล อาทิ Principles for Financial Market Infrastructures (PFMI)^๓ และบริบทการพัฒนาระบบการชำระเงินของประเทศไทย

๒. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ให้บริการของระบบที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ตามความในประกาศฉบับนี้

๓. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ให้บริการของระบบภายใต้การกำกับที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยรายชื่อระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (Systemically Important Retail Payment Systems : SIRPS)

๔. เนื้อหา

๔.๑ คำจำกัดความ

ในประกาศฉบับนี้

“ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ” หมายความว่า ระบบการชำระเงินที่จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

“ระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ให้บริการของระบบ” หมายความว่า ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับประเภทระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ให้บริการของระบบ

^๓ มาตรฐาน PFMI เป็นมาตรฐานที่ออกโดย Bank for International Settlements (BIS) และ International Organization of Securities Commissions (IOSCO) เพื่อใช้สำหรับการกำกับดูแลระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน (Financial Market Infrastructures: FMI) โดยระบบการชำระเงินที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงิน ถือเป็น FMI ประเภทหนึ่งที่ต้องมีการกำกับดูแลตามมาตรฐานดังกล่าว เพื่อให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม เช่น ความเสี่ยงเชิงระบบ (systemic risk) ความเสี่ยงด้านกฎหมาย (legal risk) ความเสี่ยงด้านเครดิต (credit risk) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (liquidity risk) ความเสี่ยงด้านการดำเนินธุรกิจทั่วไป (general business risk) และ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (operational risk)

“ระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน” (Systemically Important Retail Payment Systems : SIRPS) หมายความว่า ระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดให้เป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน

“ผู้ประกอบการธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ประกอบการธุรกิจระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS)

“ผู้ใช้บริการของระบบ” หมายความว่า ผู้ประกอบการธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ให้บริการทั้งในประเทศและระหว่างประเทศผ่านระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ทั้งที่เป็นผู้ใช้บริการของระบบโดยตรงและผู้ใช้บริการของระบบโดยอ้อม

“ผู้ใช้บริการของระบบโดยตรง” (direct participant) หมายความว่า ผู้ใช้บริการของระบบที่ยินยอมผูกพันตามข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) และข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules) โดยได้มีการเชื่อมกับระบบดังกล่าวโดยตรง

“ผู้ใช้บริการของระบบโดยอ้อม” (indirect participant) หมายความว่า ผู้ใช้บริการของระบบที่ยินยอมผูกพันตามข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules) โดยมีการเชื่อมกับระบบดังกล่าวผ่านผู้ใช้บริการของระบบโดยตรง

“กรรมการ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการของผู้ประกอบการธุรกิจ

“ผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ” หมายความว่า

(๑) ผู้จัดการ รองผู้จัดการ หรือผู้ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่นของผู้ประกอบการธุรกิจ

(๒) บุคคลที่ตามพฤติการณ์มีอำนาจควบคุมหรือครอบงำผู้จัดการ หรือกรรมการ หรือการจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจ ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของตนในการกำหนดนโยบายหรือการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจ

“ผู้บริหารระดับสูง” หมายความว่า ผู้จัดการ รองผู้จัดการ หรือผู้ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่นของผู้ประกอบการธุรกิจ

“ข้อตกลงในการให้บริการ” (service agreements) หมายความว่า หลักเกณฑ์ ข้อตกลง รวมถึงข้อกำหนดและเงื่อนไข ที่กำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ และผู้ใช้บริการของระบบโดยตรง และวิธีปฏิบัติในการให้บริการระบบการชำระเงินรายย่อย ที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ทั้งในกรณีปกติและกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน

“ข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ” (business rules) หมายความว่า ข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจและผู้ใช้บริการของระบบ ซึ่งกำหนดแนวปฏิบัติด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นในการให้บริการการชำระเงินที่เกี่ยวข้องกับระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การให้บริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย เป็นธรรม ตลอดจนสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและกรอบหลักการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

“คณะกรรมการขับเคลื่อนระบบการชำระเงิน” (Payment Strategy Forum : PSF) เรียกโดยย่อว่า “คณะ PSF” หมายความว่า คณะทำงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจัดตั้งเพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อน เสนอแนะ และผลักดันการดำเนินการเกี่ยวกับระบบการชำระเงินให้สอดคล้องตามกรอบทิศทางและนโยบายด้านการพัฒนาระบบการชำระเงิน ทั้งนี้ ภายใต้ขอบเขตอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

“ค่าธรรมเนียมการใช้บริการ” (infrastructure fee) หมายความว่า ค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้บริการ และค่าธรรมเนียมอื่นใด (เช่น ค่าปรับ หรือค่าส่วนลด) ที่ผู้ประกอบการธุรกิจเรียกเก็บจากผู้ให้บริการของระบบโดยตรง เนื่องจากการใช้ เข้าร่วม เชื่อมต่อ หรือให้บริการที่เกี่ยวข้องกับระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS)

“ธปท.” หมายความว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย

๔.๒ หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS)

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงิน ภายใต้การกำกับ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เพิ่มเติมใน ๓ ด้าน ดังต่อไปนี้

๔.๒.๑ ด้านธรรมาภิบาล

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องดำเนินงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ระบบโครงสร้างพื้นฐานสามารถให้บริการได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน และทำหน้าที่เป็นระบบกลางในด้านการชำระเงินของระบบเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องประกอบกิจการโดยมีการดูแลประโยชน์ของสาธารณะและผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างครบถ้วนเหมาะสม ไม่ปิดกั้นการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงิน เพื่อสนับสนุนให้เกิดการแข่งขัน การพัฒนานวัตกรรมการชำระเงิน และการเติบโตอย่างยั่งยืน อันจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการ และการรักษาเสถียรภาพของระบบการชำระเงินและระบบการเงินของประเทศโดยรวม โดยผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เพิ่มเติมดังต่อไปนี้

(๑) องค์ประกอบของคณะกรรมการ

(๑.๑) คณะกรรมการ ผู้ประกอบการธุรกิจต้องดำเนินการให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะโดยรวมที่หลากหลายและเป็นประโยชน์กับลักษณะการให้บริการ ขนาด ความซับซ้อน และความเสี่ยงของการประกอบธุรกิจ เพื่อให้สามารถกำกับดูแลกิจการ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางดำเนินงานของระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ให้ดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณะเป็นสำคัญ

(๑.๒) กรรมการอิสระ ผู้ประกอบธุรกิจต้องดำเนินการให้คณะกรรมการเมืองค้ประกอบเป็นกรรมการอิสระในจำนวนที่เหมาะสมกับขนาด ความซับซ้อน และความเสี่ยงของการประกอบธุรกิจ เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอย่างมีประสิทธิภาพและให้ความสำคัญกับประโยชน์ของสาธารณะอย่างแท้จริง เช่น ควรมีการกรรมการอิสระจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนกรรมการทั้งหมด และควรคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการอิสระจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้บริการหรือใช้บริการในภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ผู้บริโภค หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการชำระเงิน ด้านการเงิน ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดิจิทัล หรือเกี่ยวข้องกับการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านการเงินของประเทศหรือการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสาธารณะ

(๒) คุณสมบัติและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของกรรมการและผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ

ผู้ประกอบธุรกิจต้องดำเนินการให้มีกรรมการและผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการที่มีคุณสมบัติและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ดังนี้

(๒.๑) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔ ตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ

(๒.๒) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์หรือทักษะที่จำเป็นและเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบในระดับที่ผู้ประกอบวิชาชีพพึงมี เช่น มีประสบการณ์ด้านการชำระเงิน ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือด้านการบริหารกิจการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินของประเทศ รวมทั้งสามารถอุทิศเวลาและความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเพียงพอเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ เช่น สามารถเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๕ ของจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการที่จัดขึ้นในแต่ละปี

(๒.๓) กรรมการอิสระต้องเป็นอิสระจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่ โดยต้องสามารถให้ความเห็น ตัดสินใจ หรือลงมติเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจการได้อย่างเป็นอิสระด้วยความเป็นกลาง

(๒.๔) ผู้ประกอบธุรกิจต้องกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของกรรมการและผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ ให้มีระยะเวลาที่สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี มีความโปร่งใส และถ่วงดุลอำนาจบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ในกรณีของกรรมการอิสระต้องกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งโดยคำนึงถึงความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ความรู้และประสบการณ์ที่ทันสมัยก้าวทันต่อพัฒนาการของระบบการชำระเงิน และการให้ความสำคัญกับประโยชน์ของสาธารณะ เช่น ควรกำหนดให้สามารถดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน ๒ วาระติดต่อกัน

(๓) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
คณะกรรมการมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(๓.๑) มีหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ และมีบทบาทหน้าที่เพิ่มเติมเกี่ยวกับ (๑) บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (๒) การกำกับดูแลและติดตามความเสี่ยงเชิงระบบ (systemic risk) (๓) การเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ และการจัดส่งข้อมูลให้ ธปท. โดยมีรายละเอียดตามเอกสารแนบ ๑ เพื่อให้สามารถกำกับดูแลกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพตามบทบาทของการให้บริการระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS)

(๓.๒) กำกับดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณะและผลกระทบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และกำกับดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามนโยบายของ ธปท. ที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการใช้ระบบโครงสร้างพื้นฐาน การชำระเงินร่วมกัน (interoperability) โดยไม่สร้างระบบย่อยที่กระจัดกระจาย (fragmentation) ในระบบการชำระเงิน รวมทั้งกำกับดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) และข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules) เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบ การชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน การเติบโตของระบบเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ รวมถึงความมั่นคงปลอดภัยและเสถียรภาพของระบบการชำระเงินและระบบเศรษฐกิจโดยรวม

(๓.๓) กำกับดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าร่วม การใช้บริการและการออกจากระบบ (access and exit regime) ที่เป็นธรรม โปร่งใส เปิดกว้าง และไม่ปิดกั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางสากล โดยพิจารณาจากปัจจัยเชิงความเสี่ยง (risk-based criteria) กำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการที่เป็นธรรมและมีความสมเหตุสมผล กำหนดข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) และข้อกำหนดด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการของระบบ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ และการแข่งขัน รวมทั้งกำกับดูแลให้มีการติดตามและดำเนินการกรณีผู้ใช้บริการของระบบมีการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) อย่างเข้มงวด รวมถึงการดำเนินการ ติดตามดูแลตามขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจ กรณีผู้ใช้บริการของระบบไม่ปฏิบัติตาม ข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules)

(๓.๔) กำหนดให้มีกลไกการกำกับดูแลที่ชัดเจน โปร่งใส ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้คณะกรรมการสามารถติดตาม กำกับดูแล และจัดการความเสี่ยงของผู้ประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีกลไกที่ช่วยบริหารจัดการ ดังนี้

(๓.๔.๑) จัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อย เพื่อช่วยคณะกรรมการ กำกับดูแลกิจการให้เป็นไปตามนโยบายและกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการกำกับความเสี่ยง

(๒) คณะกรรมการตรวจสอบ

(๓) คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน

(๔) คณะกรรมการกำหนดค่าธรรมเนียม

(๕) คณะกรรมการชด้อยอื่นหรือผู้รับผิดชอบเพิ่มเติม

ตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อช่วยให้คณะกรรมการสามารถดูแลและติดตามการดำเนินงาน เสถียรภาพของระบบและความเสี่ยงได้อย่างใกล้ชิดและครอบคลุมประเด็นสำคัญ

ทั้งนี้ แนวทางและรายละเอียดในการกำหนดคณะกรรมการ

ชด้อยเป็นไปตามเอกสารแนบ ๒

(๓.๔.๒) กำหนดให้มีผู้บริหารระดับสูงทำหน้าที่ติดตาม กำกับดูแล และจัดการงานที่มีความเสี่ยงสำคัญ โดยอย่างน้อยต้องมีผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลงานสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลงานบริหารความเสี่ยง (Chief Risk Officer) เพื่อดูแลและติดตามความเสี่ยง ในภาพรวมขององค์กร และผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลงานบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยทางเทคโนโลยี สารสนเทศ (Chief Information Security Officer) เพื่อยกระดับและถ่วงดุลการบริหารความเสี่ยง ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยผู้บริหรดังกล่าวต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในงานแต่ละด้าน และมีความเป็นอิสระแยกออกจากผู้บริหาร ด้านการดำเนินกิจการ ตามปกติทั่วไป (business operation) รวมทั้งมีระดับตำแหน่งตามบทบาทหน้าที่ที่สามารถถ่วงดุลอำนาจ กับฝ่ายบริหารที่ดูแลการปฏิบัติงานหรือหน่วยธุรกิจ (first line) ได้

(๔) การจัดส่งรายงานการประชุมให้ ธปท. ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดส่งสำเนา รายงานการประชุมคณะกรรมการ รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหาร รายงานการประชุมคณะกรรมการ ชด้อย โดยควรมีการระบุความเห็นที่สำคัญเป็นรายบุคคลสำหรับวาระ เพื่อพิจารณาที่สำคัญให้ ธปท. ภายใน ๑๕ วันนับจากวันที่คณะกรรมการชด้อยนั้น ๆ มีมติรับรองรายงานการประชุมแล้ว หรือไม่เกิน ๙๐ วันนับจากวันที่มีการประชุมดังกล่าว แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน และจัดส่งสำเนารายงานการประชุมอื่น ๆ ตามที่ ธปท. ร้องขอ

ทั้งนี้ เมื่อมีการประกาศรายชื่อระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญ ต่อระบบการเงิน (SIRPS) ให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการด้านธรรมาภิบาลตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔.๒.๑ (๒.๔) และ (๓.๔) ให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ ธปท. ประกาศรายชื่อระบบการชำระเงิน ภายใต้การกำกับที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS)

๔.๒.๒ ด้านการบริหารความเสี่ยงและความปลอดภัย

ผู้ประกอบธุรกิจต้องกำหนดนโยบายและกรอบการบริหารความเสี่ยงสำคัญ ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) มีความมั่นคง ปลอดภัย สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง มีการบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณชน โดยให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารความเสี่ยงด้านกฎหมาย โดยผู้ประกอบการธุรกิจต้องติดตามดูแลความเสี่ยงด้านกฎหมายจากการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการของระบบ อย่างน้อยดังนี้

(๑.๑) กำหนดข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) ครอบคลุมการให้บริการแต่ละประเภทสำหรับการให้บริการของผู้ให้บริการของระบบโดยตรง โดยกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร โดยคำนึงถึงความเท่าเทียม ความปลอดภัยและประสิทธิภาพของระบบ สอดคล้องกับกฎหมาย หลักเกณฑ์ และข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules) รวมทั้งมีข้อกำหนดให้ผู้ให้บริการของระบบโดยตรงรับผิดชอบดูแลให้ผู้ให้บริการของระบบโดยอ้อมที่เชื่อมผ่านตนเองต้องถือปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) และข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules) อย่างเคร่งครัดด้วย

(๑.๒) กำหนดมาตรการและแนวทางการจัดการ เพื่อติดตามดูแลกรณีผู้ใช้บริการของระบบมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) รวมถึงแนวทางการติดตามและดำเนินการตามขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจกรณีที่มีการปฏิบัติไม่เป็นไปตามข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules) โดยให้จัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจน พร้อมทั้งเปิดเผยให้ผู้ให้บริการของระบบรับทราบ เพื่อให้ผู้ใช้บริการของระบบตระหนักถึงความเสี่ยงและปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องทบทวนและปรับปรุงข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) ตามข้อ (๑.๑) และแนวทางการจัดการและดำเนินการตามข้อ (๑.๒) ตามขอบเขตความรับผิดชอบให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

ทั้งนี้ เมื่อมีการประกาศรายชื่อระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ให้ผู้ประกอบการธุรกิจดำเนินการเกี่ยวกับข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) รวมถึงมาตรการและแนวทางดำเนินการต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔.๒.๒ (๑) ให้แล้วเสร็จ ภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ ธปท. ประกาศรายชื่อระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS)

(๒) บริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ โดยผู้ประกอบการธุรกิจต้องติดตามดูแลความเสี่ยงด้านปฏิบัติการให้ระบบสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต อย่างน้อยดังนี้

(๒.๑) กำหนดระดับเป้าหมายการให้บริการ (Target Service Availability : TSA) ในระดับที่เทียบเคียงได้กับระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินของสากล ทั้งนี้ เมื่อเกิดกรณีที่ระบบหยุดชะงักหรือขัดข้องต้องสามารถกู้คืนระบบได้โดยเร็ว และสามารถกลับมาให้บริการได้ภายในระยะเวลา ๒ ชั่วโมง^๔ นับตั้งแต่เกิดเหตุหยุดชะงักหรือขัดข้อง

^๔ อ้างอิง Principles for Financial Market Infrastructures (PFMI) 17 operational risk

(๒.๒) กำหนดแนวทางการจัดการขีดความสามารถและความเพียงพอของระบบ (operational capacity) สำหรับรองรับปริมาณธุรกรรมภาวะปกติและภาวะที่อาจเพิ่มสูงขึ้นในสถานการณ์พิเศษ (scalable capacity for stress volume) โดยต้องสอดคล้องกับระดับ TSA ที่กำหนดตามข้อ (๒.๑) เพื่อสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

(๒.๓) กำหนดนโยบายการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management : BCM) ให้สอดคล้องกับลักษณะการให้บริการ ขนาด ความซับซ้อนและความเสี่ยงของการดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงผลกระทบในวงกว้างต่อการให้บริการแก่สาธารณะในกรณีที่มีเหตุการณ์ที่ทำให้บริการต้องหยุดชะงัก

(๒.๔) จัดทำแผนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Plan : BCP) ที่ครอบคลุมสถานการณ์หรือเหตุการณ์ผิดปกติ ทั้งในด้าน IT และ non-IT ที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้บริการของระบบ เช่น กระบวนการและแนวทางในการจัดการปัญหาในทางปฏิบัติที่มีความชัดเจน รวมทั้งมีแผนการสื่อสารระหว่างผู้ให้บริการของระบบที่ชัดเจน เป็นมาตรฐาน โดยมีการทดสอบแผนร่วมกับผู้ให้บริการของระบบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง รวมทั้งทบทวนและปรับปรุงแผนดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ การกำหนดวิธีและระดับการทดสอบ BCP ต้องครอบคลุมสถานการณ์และสภาพแวดล้อมทั้งระบบ และมีกระบวนการที่เสมือนจริงหรือใกล้เคียงความจริงมากที่สุด

(๓) ติดตามและบริหารความเสี่ยงสำคัญและความเสี่ยงเชิงระบบโดยผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดให้มีเครื่องมือ กลไก และมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการติดตามความเสี่ยงสำคัญและความเสี่ยงเชิงระบบได้อย่างเท่าทัน ครอบคลุมความเสี่ยงที่อาจเกิดจากผู้ให้บริการของระบบและกำหนดแนวทางการจัดการหรือแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เช่น

(๓.๑) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง : ต้องจัดให้มีเครื่องมือในการติดตามฐานะทางการเงินและสินทรัพย์สภาพคล่อง (liquid assets) ให้เป็นไปตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ

(๓.๒) ความเสี่ยงด้านเครดิตและด้านการชำระดุล : ต้องจัดให้มีระบบหรือเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ให้บริการของระบบสามารถใช้ติดตามความเสี่ยงด้านเครดิตและประเมินความเพียงพอของสภาพคล่องที่ใช้ในการชำระดุล เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการชำระดุลและความเสี่ยงเชิงระบบได้อย่างเท่าทัน

(๓.๓) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ : ต้องจัดให้มีระบบงาน บุคลากร มาตรการ และเครื่องมือที่เพียงพอ เพื่อช่วยให้ผู้ให้บริการของระบบสามารถป้องกัน ติดตาม และตรวจจับความเสี่ยงจากภัยทุจริตทางการเงินหรือความเสี่ยงจากการใช้ระบบเป็นช่องทางในการหลบเลี่ยงหลักเกณฑ์หรือมาตรการของทางการได้อย่างทันการณ์และมีประสิทธิภาพ

(๔) ติดตามดูแลให้ระบบมีความปลอดภัย มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการทางธุรกิจ โดยผู้ประกอบธุรกิจต้องดำเนินการ ดังนี้

(๔.๑) จัดทำแผนประมาณการการลงทุน เพื่อรองรับการให้บริการ การดำเนินโครงการสำคัญ และการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัย ความมีประสิทธิภาพ การให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง การตอบสนอง ความต้องการทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาของเทคโนโลยีและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง และนโยบายการพัฒนาระบบการชำระเงินของประเทศ โดยแผนประมาณการการลงทุนดังกล่าว ควรอย่างน้อยครอบคลุมเงินทุนรองรับกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน (reserve buffer) และเงินทุนสำหรับการพัฒนาระบบหรือบริการในอนาคต

ทั้งนี้ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำส่งแผนประมาณการการลงทุนล่วงหน้า เป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๓ ปี และแผนการจ่ายเงินปันผล (ถ้ามี) ให้ ธปท. เป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ ภายใน ๔๕ วันนับจากวันที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการชุดย่อยที่ได้รับมอบหมายเห็นชอบ แผนดังกล่าว

(๔.๒) กรณีผู้ประกอบการมีการให้บริการระบบอื่นเพิ่มเติมที่อาจ ส่งผลกระทบต่อให้บริการระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) เช่น มีการใช้ทรัพยากรในการให้บริการระบบงานหรือเครือข่ายร่วมกัน ต้องแจ้งให้ ธปท. ทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า ๑๕ วันก่อนผู้ประกอบการเริ่มให้บริการ ทั้งนี้ ธปท. อาจให้ผู้ประกอบการส่งข้อมูลเพิ่มเติม หรือทักท้วง หรือกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินการ ด้วยก็ได้ โดยในการดำเนินการดังกล่าว ธปท. จะแจ้งให้ผู้ประกอบการทราบ

๔.๒.๓ ด้านการคุ้มครองและส่งเสริมการแข่งขันของผู้ใช้บริการของระบบ

ผู้ประกอบการต้องกำหนดข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) และหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการใช้บริการและการออกจากระบบ (access and exit regime) ที่ชัดเจน โดยต้องเปิดให้ผู้ประกอบการบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่มีความพร้อมและคุณสมบัติ เหมาะสมตามที่กำหนดสามารถเข้าใช้บริการระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ได้ โดยไม่กำหนดหลักเกณฑ์ในลักษณะที่เป็นการปิดกั้นการเข้าถึงหรือเข้าร่วมใช้บริการ รวมถึงต้องให้ข้อมูลที่เพียงพอต่อผู้ที่ประสงค์จะใช้บริการระบบดังกล่าว เพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับความเสี่ยง ค่าธรรมเนียม และต้นทุนที่จะเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมใช้บริการระบบ โดยผู้ประกอบการ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

(๑) หลักเกณฑ์การเข้าร่วมการใช้บริการและการออกจากระบบ (access and exit regime)

ผู้ประกอบการต้องดำเนินการ ดังนี้

(๑.๑) กำหนดหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการใช้บริการและการออกจากระบบ (access and exit regime) ให้มีรายละเอียดที่ชัดเจน มีความโปร่งใสและเป็นธรรม (fair and open) โดยเปิดให้ผู้ประกอบการบริการการชำระเงินภายใต้กำกับที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมีความพร้อมในด้าน

ความปลอดภัยของระบบ มีความน่าเชื่อถือในการให้บริการ และผ่านการพิจารณาตามปัจจัยเชิงความเสี่ยง (risk-based criteria) สามารถเข้าเป็นผู้ให้บริการของระบบได้ โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการใช้บริการและการออกจากระบบตามเอกสารแนบ ๓ และต้องไม่เป็นการจำกัดหรือขัดขวาง หรือไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติในการเข้าร่วมเป็นผู้ให้บริการของระบบ ซึ่งครอบคลุมทั้งผู้ให้บริการของระบบโดยตรงและโดยอ้อม ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจต้องทบทวนหลักเกณฑ์ดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ และต้องเปิดเผยหลักเกณฑ์ดังกล่าวต่อสาธารณะ

(๑.๒) จัดให้มีการรับฟังความเห็นจากผู้ให้บริการของระบบและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและจัดส่งหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการใช้บริการและการออกจากระบบ (access and exit regime) ให้ ธปท. พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเริ่มใช้บังคับหรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ดังกล่าว ซึ่ง ธปท. จะพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วันทำการนับจากวันที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน โดย ธปท. อาจพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ไว้ด้วยก็ได้ รวมทั้งอาจพิจารณาเพิกถอนความเห็นชอบในภายหลังได้ หากพบว่าการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามข้อมูลที่แจ้งไว้ต่อ ธปท. หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด

ทั้งนี้ เมื่อมีการประกาศรายชื่อระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดทำหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการใช้บริการและการออกจากระบบ (access and exit regime) ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔.๒.๓ (๑) ให้แล้วเสร็จและส่งให้ ธปท. พิจารณาภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ ธปท. ประกาศรายชื่อระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS)

(๒) การกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการ

ผู้ประกอบธุรกิจต้องดำเนินการ ดังนี้

(๒.๑) กำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการอย่างโปร่งใส เป็นธรรม ไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ และไม่ปิดกั้นการเข้าถึงระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงิน โดยให้จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร และต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการตามเอกสารแนบ ๔

(๒.๒) จัดส่งรายละเอียดการกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการที่เรียกเก็บจากผู้ให้บริการของระบบโดยตรง ซึ่งผ่านการรับฟังความเห็นจากผู้ให้บริการของระบบ และผ่านการให้ความเห็นของคณะ PSF แล้ว พร้อมข้อมูลและเอกสารประกอบตามเอกสารแนบ ๔ ให้ ธปท. ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓๐ วันก่อนเริ่มใช้บังคับหรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงค่าธรรมเนียมดังกล่าว โดย ธปท. อาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจส่งข้อมูลเพิ่มเติม หรือทักท้วง หรือกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินการด้วยก็ได้ โดยในการดำเนินการดังกล่าว ธปท. จะแจ้งให้ผู้ประกอบธุรกิจทราบ ซึ่งหาก ธปท. มีได้ขอให้ส่งข้อมูลเพิ่มเติม ทักท้วง หรือกำหนดเงื่อนไขใด ให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับเอกสารถูกต้องครบถ้วน ให้ผู้ประกอบธุรกิจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการใช้บริการตามรายละเอียดอัตราค่าธรรมเนียมการใช้บริการที่ผู้ประกอบธุรกิจได้จัดส่งให้ ธปท. ได้

ทั้งนี้ เมื่อมีการประกาศรายชื่อระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ให้ผู้ประกอบการธุรกิจดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔.๒.๓ (๒) ให้แล้วเสร็จและส่งให้ ธปท. ทราบภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ ธปท. ประกาศรายชื่อระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) โดยในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้ผู้ประกอบการธุรกิจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการใช้บริการในอัตราเดิมไปก่อนได้

(๓) ข้อกำหนดด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการของระบบ

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องจัดให้มีช่องทางและกระบวนการในการบริหารจัดการข้อร้องเรียนจากผู้ใช้บริการของระบบ เช่น การไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) หรือข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules) และให้ผู้ประกอบการธุรกิจจัดทำรายงานสรุปข้อร้องเรียนข้อพิพาท และสรุปการพิจารณาดำเนินการ ส่งให้ ธปท. ทุกปี ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน

๔.๓ การขอผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตามประกาศฉบับนี้ โดยมีเหตุจำเป็นหรือพฤติการณ์พิเศษซึ่งอาจส่งผลกระทบในการให้บริการอย่างต่อเนื่องหรือต่อความน่าเชื่อถือของระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถขอผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวพร้อมชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นต่อ ธปท. เป็นหนังสือหรือด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดโดย ธปท. อาจพิจารณาอนุญาตหรือไม่ก็ได้ หรือกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ให้ถือปฏิบัติเพิ่มเติมด้วยก็ได้

ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจขอผ่อนผันระยะเวลาการปฏิบัติตามข้อ ๔.๒.๑ (๒.๔) ข้อ ๔.๒.๑ (๓.๔) ข้อ ๔.๒.๒ (๑) และข้อ ๔.๒.๓ (๑) - (๒) ธปท. อาจผ่อนผันระยะเวลาการปฏิบัติตามดังกล่าวได้ แต่ต้องไม่เกิน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่ ธปท. ประกาศรายชื่อระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่จัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS)

๕. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

วิทย์ รัตนากร

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

คณะกรรมการของผู้ประกอบธุรกิจต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินของประเทศ ซึ่งต้องมีการติดตามกำกับดูแลความเสี่ยงเชิงระบบ (systemic risk) เพื่อให้สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง มีเสถียรภาพ มีความมั่นคงปลอดภัย รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการของระบบสามารถเข้าร่วมใช้บริการ เพื่อสนับสนุนการแข่งขัน การพัฒนานวัตกรรม อันจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชน โดยผู้ประกอบธุรกิจต้องกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการให้ครอบคลุมอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

1.1 จัดให้มีกฎบัตรคณะกรรมการ (board charter) เพื่อกำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของกรรมการและผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ กระบวนการทำงาน การรายงาน รวมถึงเรื่องสำคัญที่คณะกรรมการต้องพิจารณาตัดสินใจหรือรับทราบ

1.2 กำหนดเป้าหมาย พันธกิจ กลยุทธ์ นโยบายและแผนการดำเนินธุรกิจในการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ซึ่งต้องมุ่งเน้นการส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัย ความมีเสถียรภาพทางการเงิน และประสิทธิภาพของระบบการชำระเงินและระบบการเงินให้สอดคล้องกับทิศทางและนโยบายของภาครัฐ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณะ การเปิดกว้างให้ผู้ใช้บริการของระบบที่มีความพร้อมและคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดสามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานได้อย่างเท่าเทียม และดูแลการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการให้มีความสมเหตุสมผลและเป็นธรรม

1.3 กำกับดูแลให้มีการประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ รวมถึงกรรมการในคณะกรรมการชุดย่อยอย่างเป็นอิสระ เป็นรายบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

1.4 ปลุกฝังวัฒนธรรมด้านการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กร เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้ประกอบธุรกิจในการดำเนินธุรกิจให้เหมาะสมกับความเสี่ยงและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยผลักดันวัฒนธรรมด้านการบริหารความเสี่ยงของบริษัท (tone from the top) เช่น กำหนดความคาดหวังในเรื่องวัฒนธรรมด้านการบริหารความเสี่ยงให้ชัดเจน ส่งเสริมและดูแลให้มีการนำวัฒนธรรมด้านการบริหารความเสี่ยงไปปฏิบัติทั่วทั้งองค์กร ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ดูแลให้มีกระบวนการแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมและทันการณ์

2. การกำกับดูแลและติดตามความเสี่ยงเชิงระบบ (systemic risk)

2.1 พิจารณานุมัตินโยบายการบริหารความเสี่ยง โดยกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (risk appetite) และติดตามดูแลความเสี่ยงสำคัญด้านต่าง ๆ ที่อาจสร้างผลกระทบต่อความเสี่ยงเชิงระบบ (systemic risk) โดยครอบคลุมความเสี่ยงที่อาจเกิดจากผู้ให้บริการของระบบ และความเสี่ยงจากการเชื่อมโยง

กับระบบอื่น (linkage) ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้สามารถควบคุมความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม โดยต้องทบทวนนโยบายการบริหารความเสี่ยงดังกล่าวอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งหรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงดูแลให้มีการบริหารความเสี่ยง มาตรการป้องกันและการสั่งการ เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างทัน่วงที

2.2 กำหนดนโยบายการป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (conflict of interest)

เพื่อให้การตัดสินใจของคณะกรรมการคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณะอย่างแท้จริง โดยการตัดสินใจที่อาจส่งผลกระทบต่อสาธารณชนหรือประเทศต้องมีความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส

2.3 กำกับดูแลติดตามเสถียรภาพของระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบ

การเงิน (SIRPS) ให้มีความมั่นคงปลอดภัย มีความพร้อมในการให้บริการได้อย่างต่อเนื่องทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน โดยมีการมอบหมายคณะกรรมการชุดย่อยหรือผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

2.4 กำหนดหลักการและแนวทางการรายงานเรื่องสำคัญที่ต้องให้คณะกรรมการพิจารณา

เห็นชอบและรับทราบอย่างสม่ำเสมอ โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อการให้บริการระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ผู้ใช้บริการของระบบ และการจัดการทรัพยากรในภาพรวม โดยอย่างน้อยควรครอบคลุมในเรื่องสำคัญ ดังนี้

- (1) การดำเนินโครงการที่สำคัญ โดยมีการประเมินผลกระทบก่อนเริ่มโครงการทั้งในด้านความปลอดภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และการรายงานความคืบหน้า รวมทั้งการประเมินผลกระทบอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงแผนประมาณการการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบหรือบริการในอนาคต และการมีเงินทุนสำรองเพื่อรองรับกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน
- (2) เหตุการณ์ผิดปกติที่ส่งผลกระทบต่อการให้บริการอย่างต่อเนื่อง และส่งผลกระทบต่อการใช้บริการของประชาชนเป็นวงกว้าง
- (3) การดำเนินการกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจร้องเรียนหรือเกิดข้อพิพาทกับผู้ใช้บริการของระบบหรือผู้เกี่ยวข้อง หรือมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) หรือข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules)
- (4) การรายงานการติดตามสถานะความเสี่ยงด้านต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงสถานะ ความเสี่ยงสำคัญที่อาจกระทบต่อการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจ ผลการทดสอบภาวะวิกฤติ (stress test) ที่ครอบคลุมสถานการณ์ความเสี่ยงด้านต่าง ๆ รวมถึงความเสี่ยงจากการที่ผู้ใช้บริการของระบบอาจมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) หรือข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules) เพื่อให้มั่นใจว่าได้มีการดูแลและติดตามความเสี่ยงอย่างครบถ้วนและทันการณ์

3. การเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะและการจัดส่งข้อมูลให้ ธปท.

3.1 กำหนดกรอบและแนวทางการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และดูแลให้มีการเผยแพร่ข้อมูลอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และสม่ำเสมอ เช่น ข้อมูลการให้บริการในภาพรวม ข้อมูลการกำกับดูแลกิจการตามหลักธรรมาภิบาล และผลการประเมินตนเองตามเกณฑ์ PFMI ซึ่งต้องมีการประเมินอย่างน้อยทุก 2 ปี

3.2 ดูแลให้มีการจัดส่งข้อมูลให้ ธปท. โดยมีเนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นไปตามที่หลักเกณฑ์กำหนด

แนวทางการกำหนดคณะกรรมการชุดย่อย

คณะกรรมการของผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อยเพื่อช่วยสนับสนุนการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยคำนึงถึงลักษณะการให้บริการ ขนาด ความซับซ้อน และความเสี่ยงของการประกอบธุรกิจ ตลอดจนกลยุทธ์และการดำเนินงานในระยะยาว โดยต้องดูแลให้มี (1) คณะกรรมการกำกับความเสี่ยง (2) คณะกรรมการตรวจสอบ (3) คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน และ (4) คณะกรรมการกำหนดค่าธรรมเนียม นอกจากนี้ คณะกรรมการอาจพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการชุดย่อยอื่นหรือผู้รับผิดชอบเพิ่มเติมตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อช่วยให้คณะกรรมการสามารถกำกับดูแลและติดตามการดำเนินงาน เสถียรภาพของระบบและความเสี่ยงได้อย่างใกล้ชิดและครอบคลุมประเด็นสำคัญ

ทั้งนี้ คณะกรรมการชุดย่อยข้างต้นควรมีองค์ประกอบและบทบาทหน้าที่สำคัญ ดังนี้

1. คณะกรรมการกำกับความเสี่ยง (Risk Committee)

องค์ประกอบและบทบาทหน้าที่

- (1) ประธานคณะกรรมการกำกับความเสี่ยงควรเป็นกรรมการอิสระ หรือกรรมการที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน
- (2) กรรมการอย่างน้อยหนึ่งคนควรมีความรู้ ประสบการณ์ และมีความเข้าใจในด้านความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการเงินหรือธุรกิจการชำระเงิน
- (3) คณะกรรมการกำกับความเสี่ยงควรดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจมีมาตรการ กลไก และเครื่องมือในการติดตามความเสี่ยงสำคัญอย่างรอบด้าน เช่น ความเสี่ยงด้านกฎหมาย ด้านปฏิบัติการ ด้านสภาพคล่อง ด้านการชำระดุล และด้านเครดิต ทั้งที่มาจากผู้ใช้บริการของระบบโดยตรงและผู้ใช้บริการของระบบโดยอ้อม เพื่อป้องกันความเสี่ยงเชิงระบบและผลกระทบต่อสาธารณะ รวมทั้งทบทวนและสอบทานความเพียงพอของมาตรการ กลไก และเครื่องมือดังกล่าวให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญ
- (4) คณะกรรมการกำกับความเสี่ยงควรดูแลให้ผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลด้านบริหารความเสี่ยงปฏิบัติตามนโยบายและกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง ซึ่งครอบคลุมความเสี่ยงทุกประเภท รวมถึงการทบทวนหรือสอบทานระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และประเมินว่ามีการดำเนินการตามนโยบายและกลยุทธ์ดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee)

องค์ประกอบและบทบาทหน้าที่

- (1) ประธานคณะกรรมการตรวจสอบควรเป็นกรรมการอิสระ หรือกรรมการที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน
- (2) กรรมการในคณะกรรมการตรวจสอบไม่ควรเป็นผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการหรือผู้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยต้องได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการ หรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นของผู้ประกอบธุรกิจให้เป็นกรรมการตรวจสอบ
- (3) ประธานและกรรมการในคณะกรรมการตรวจสอบต้องไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียกับผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และให้ความเห็นอย่างเป็นอิสระ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณะ
- (4) คณะกรรมการตรวจสอบควรดูแลให้ผู้บริหารระดับสูงที่รับผิดชอบด้านการตรวจสอบมีการสอบทานการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

3. คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน

องค์ประกอบและบทบาทหน้าที่

- (1) ประธานคณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทนควรเป็นกรรมการอิสระ
- (2) คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทนควรกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหากรรมการและผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ เพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ ทั้งนี้ อาจรวมถึงกรรมการในคณะกรรมการชุดย่อยตามที่คณะกรรมการพิจารณาอบหมาย
- (3) คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทนควรกำหนดนโยบาย และกรอบแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานของกรรมการและผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ เพื่อพิจารณาค่าตอบแทน ทั้งนี้ อาจรวมถึงกรรมการในคณะกรรมการชุดย่อยตามที่คณะกรรมการพิจารณาอบหมาย

4. คณะกรรมการกำหนดค่าธรรมเนียม

องค์ประกอบและบทบาทหน้าที่

- (1) ประธานคณะกรรมการกำหนดค่าธรรมเนียมควรเป็นกรรมการอิสระ
- (2) คณะกรรมการกำหนดค่าธรรมเนียมควรติดตามและดูแลให้มีการกำหนดค่าธรรมเนียมนำเข้าบริการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงดูแลให้มีการทบทวนหลักการและวิธีการในการกำหนดค่าธรรมเนียมนำเข้าบริการอย่างสม่ำเสมอ

5. คณะกรรมการชุดย่อยอื่นหรือผู้รับผิดชอบเพิ่มเติม เพื่อช่วยในการกำกับดูแลและติดตามการดำเนินงาน เสถียรภาพของระบบและความเสี่ยงได้อย่างใกล้ชิดและครอบคลุมประเด็นสำคัญ เช่น คณะกรรมการกำกับดูแลด้านความพร้อมและความต่อเนื่องในการให้บริการ (Payment Service and Operation Committee) หรือคณะกรรมการบริหารจัดการและกำกับดูแลการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Steering Committee) หรือคณะกรรมการติดตามและกำกับดูแลการปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการและข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (Rule Enforcement Committee) โดยสามารถกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักเกณฑ์การเข้าร่วมการใช้บริการและการออกจากระบบ

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าร่วมการใช้บริการและการออกจากระบบ ดังนี้

1. กรอบหลักการ

หลักเกณฑ์การเข้าร่วมการใช้บริการและการออกจากระบบต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจน มีความโปร่งใสและเป็นธรรม (fair and open) ไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ และไม่ปิดกั้นผู้ใช้บริการของระบบ ในการเข้าถึงบริการของระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS)

2. การประเมินผู้ใช้บริการของระบบรายใหม่ตามปัจจัยเชิงความเสี่ยง

2.1 ในการพิจารณาผู้ใช้บริการของระบบรายใหม่ ให้มีการประเมินคุณสมบัติตามปัจจัยเชิงความเสี่ยง (risk-based criteria) มีการประเมินความพร้อมในการปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ โดยคำนึงถึง ความมั่นคงปลอดภัย ความมีประสิทธิภาพ ความเสี่ยงที่สำคัญของระบบ โดยต้องจัดให้มีการทดสอบการเข้าร่วมระบบอย่างเหมาะสม เพื่อให้การเข้าร่วมระบบของผู้ใช้บริการของระบบรายใหม่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่อาจกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการชำระเงินโดยรวม ตลอดจนมีความพร้อมในการเชื่อมต่อและพัฒนา ระบบให้สอดคล้องตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว

ตัวอย่างของปัจจัยเชิงความเสี่ยง (risk-based criteria)

ความเสี่ยงสำคัญ	วัตถุประสงค์ในการพิจารณา
ด้านการเงินและด้านสภาพคล่อง (financial risk and liquidity risk)	- มีกลไกหรือกระบวนการจัดการความเสี่ยงด้านเครดิตและด้านสภาพคล่อง เพื่อลดความเสี่ยงด้านการชำระดุล โดยแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการชำระดุล เช่น การใช้บริการกับสถาบันการเงินที่เป็นผู้ใช้บริการของระบบบาทเน็ตเพื่อให้ทำหน้าที่ชำระดุลแทน (settlement bank) หรือการเข้าร่วมเป็นผู้ให้บริการในระบบบาทเน็ต
ด้านปฏิบัติการและเทคโนโลยี (operational and IT risk)	- มีระบบงานด้าน IT ที่มีความมั่นคงปลอดภัย มีความน่าเชื่อถือ สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง มีการป้องกันภัยไซเบอร์ที่ได้มาตรฐาน มีความพร้อมในการเชื่อมต่อบริษัทตามมาตรฐานที่ผู้ประกอบการธุรกิจกำหนด เช่น มาตรฐานในการรับส่งข้อมูล มาตรฐานการรักษาความปลอดภัย - มีบุคลากร ระบบงาน และกระบวนการบริหารจัดการที่มีความพร้อมในการดำเนินงานทั้งในกรณีปกติและกรณีมีเหตุฉุกเฉิน เช่น มีการจัดทำแผนฉุกเฉิน และมีความพร้อมในการร่วมทดสอบแผนฉุกเฉิน ตามที่ผู้ประกอบการธุรกิจกำหนด

ความเสี่ยงสำคัญ	วัตถุประสงค์ในการพิจารณา
ด้านกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (legal and compliance risk)	- มีความพร้อมในการปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules) รวมถึงการยอมรับมาตรการและแนวทางการดำเนินการกรณีมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว - มีกระบวนการในการจัดการธุรกรรมที่น่าสงสัย (suspicious transactions) การฉ้อโกง หรือการทุจริต ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการให้บริการ โดยสอดคล้องกับมาตรฐานของทางการหรือข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules)
ด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการ (consumer protection)	- มีระบบและกระบวนการในการรับและบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนจากผู้ใช้บริการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานอุตสาหกรรม (industry standard) หรือข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules)

ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจสามารถกำหนดปัจจัยความเสี่ยงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความสำคัญหรือมีความจำเป็นต่อความมั่นคงปลอดภัย ความมีเสถียรภาพ และประสิทธิภาพของระบบได้

2.2 ในกรณีผู้ประกอบธุรกิจปฏิเสธการขอเข้าร่วมระบบของผู้สมัครรายใด จะต้องชี้แจงเหตุผล พร้อมผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่ครบถ้วนต่อผู้สมัครอย่างชัดเจน โปร่งใส และเป็นลายลักษณ์อักษร

หลักเกณฑ์การกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการ

ผู้ประกอบการต้องกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บจากการให้บริการระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ดังนี้

1. กรอบหลักการ

ค่าธรรมเนียมการใช้บริการที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บจากผู้ให้บริการของระบบโดยตรงต้องสอดคล้องตามหลักการที่มุ่งหวังให้เกิดความเป็นธรรม ไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ และไม่ปิดกั้นการเข้าถึงระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ที่ถือเป็นระบบโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในระบบการเงินและมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการให้บริการการชำระเงิน ผู้ประกอบการจึงต้องกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- 1.1 สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพของการให้บริการ และการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการการชำระเงินอย่างต่อเนื่อง
- 1.2 สอดคล้องกับต้นทุนการให้บริการที่สมเหตุสมผล ซึ่งรวมถึงต้นทุนจากการดำเนินงานประจำและต้นทุนสำหรับการลงทุนพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและบริการการชำระเงิน
- 1.3 มีความโปร่งใส เป็นธรรม ไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติกับผู้ให้บริการของระบบและผู้ให้บริการที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย (stakeholders) ทั้งในด้านกระบวนการและผลลัพธ์ของการกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการ ไม่ก่อให้เกิดการกีดกันในการประกอบธุรกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม และส่งเสริมการแข่งขันอย่างเท่าเทียม
- 1.4 สนับสนุนให้ผู้ให้บริการของระบบสามารถให้บริการได้อย่างยั่งยืน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงระบบโครงสร้างพื้นฐานและบริการของผู้ให้บริการของระบบรายใหม่ และไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมซ้ำซ้อน
- 1.5 สนับสนุนให้ผู้ให้บริการของระบบปฏิบัติตามข้อตกลงในการให้บริการ (service agreements) และข้อตกลงร่วมทางธุรกิจ (business rules) เพื่อให้การให้บริการดำเนินการผ่านช่องทางและรูปแบบที่ถูกต้อง โดยไม่สร้างแรงจูงใจให้เกิดการหลีกเลี่ยงหลักเกณฑ์ดังกล่าว

2. ขอบเขตการบังคับใช้

ให้ผู้ประกอบการนำกรอบหลักการข้างต้นมาใช้ในการกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้บริการ เช่น ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าธรรมเนียมรายปี ค่าธรรมเนียมการใช้บริการต่อครั้ง (transaction fee / switching fee / look up fee)

3. ข้อมูลที่ต้องจัดส่งให้ ธปท.

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องจัดส่งข้อมูลการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการใช้บริการและข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ ธปท. ตามรายละเอียด ดังนี้

3.1 อัตราค่าธรรมเนียมการใช้บริการที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บ (ตามตารางแนบ)

3.2 วิธีการคิดค่าธรรมเนียมแต่ละประเภทพร้อมสูตรการคำนวณ และรายละเอียดข้อมูลประกอบการคำนวณ เช่น สมมติฐานที่ใช้ ปริมาณธุรกรรมทั้งในอดีตและประมาณการปริมาณธุรกรรมในอนาคต (ถ้ามี) รวมทั้งข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคิดค่าธรรมเนียม

3.3 ต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องพร้อมสูตรการคำนวณ และรายละเอียดข้อมูลประกอบการคำนวณ เช่น สมมติฐานที่ใช้ ปริมาณธุรกรรมทั้งในอดีตและประมาณการปริมาณธุรกรรมในอนาคต (ถ้ามี) เงินลงทุนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ธปท. แนะนำให้ผู้ประกอบการใช้วิธีการคำนวณตามวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

(1) วิธีการคำนวณโดยจัดสรรจากต้นทุนและค่าใช้จ่ายทั้งหมด (Fully Distributed

Costs: FDC)

$$\text{Cost per Transaction} = [(\text{CAPEX} + \text{OPEX}) + (\text{Staff Cost} \times \% \text{FTE}) + (\text{SG\&A})] / \# \text{Transaction}$$

วิธี FDC เป็นการคำนวณต้นทุนบริการต่อรายการธุรกรรม ตามสูตรการคำนวณข้างต้น โดยเกิดจากการจัดสรรจากต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ประกอบด้วย

- ค่าใช้จ่ายลงทุน (Capital Expenditure: CAPEX)
- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operation Expenditure: OPEX)
- ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร (Staff Cost) คูณด้วยร้อยละของเวลาในการทำงานทั้งหมดของบุคลากร (% Full-Time Equivalent: %FTE)
- ค่าใช้จ่ายในการบริหารทั่วไป (Selling, General and Administrative Expenses: SG&A)
- ปริมาณธุรกรรมของระบบหรือบริการนั้น (#Transaction)

(2) วิธีการคำนวณจากต้นทุนส่วนเพิ่มในระยะยาว (Long-run Incremental

Costs: LRIC)

$$\text{Cost per Transaction} = [(\text{Incremental CAPEX} + \text{Incremental OPEX})] / \# \text{Transaction}$$

วิธี LRIC เป็นการคำนวณต้นทุนบริการต่อรายการธุรกรรม ตามสูตรการคำนวณข้างต้น โดยเกิดจากการจัดสรรจากต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ประกอบด้วย

- ค่าใช้จ่ายลงทุนส่วนเพิ่ม (Incremental CAPEX)
- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานส่วนเพิ่ม (Incremental OPEX)

- ปริมาณธุรกรรมของระบบหรือบริการนั้น (#Transaction)

3.4 ข้อมูลการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ให้บริการของระบบ

3.5 การประเมินผลกระทบของการคิดค่าธรรมเนียมการให้บริการต่อผู้ให้บริการของระบบ
ผู้ประกอบการ และระบบการชำระเงินโดยรวม

3.6 ข้อมูลอื่น ๆ ที่ ธปท. ขอให้จัดส่งเพื่อประกอบการพิจารณา

ตัวอย่างแบบฟอร์มการจัดส่งข้อมูลการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการ

อัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บ

ชื่อผู้ประกอบการบริษัท....(ผู้ประกอบการ).....

ประเภทใบอนุญาตที่ได้รับ

ผู้ประสานงาน

ข้อมูลเพียงวันที่

ค่าธรรมเนียมการให้บริการ	อัตราค่าธรรมเนียม
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	
ค่าธรรมเนียมรายปี	
ค่าธรรมเนียมการให้บริการต่อครั้ง (transaction fee / switching fee / look up fee)	
ค่าธรรมเนียมการให้บริการอื่น ๆ (ถ้ามี)	

ทั้งนี้ ให้ผู้ประกอบการจัดส่งข้อมูลของแต่ละประเภทค่าธรรมเนียมการให้บริการ
เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

1. หลักการและวิธีการในการกำหนดค่าธรรมเนียม เช่น วิธี Cost Recovery หรือวิธี Cost-plus และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง
2. วิธีการประเมินต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น วิธี FDC หรือวิธี LRIC และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง